

Lietuvos filosofija ir kultūros raida

SUDARYTOJO ŽODIS

Filosofija ir kultūra – neatsiejamos žmogaus kūrybos lytys. Filosofija kaip kultūros ašis veikia tiek dvasinę, tiek daiktinę kūrybą. Drauge filosofija – visada anapus kultūros, kurią ji kreipia formuodama gyvenimo būdą. Taigi filosofija – tiek kultūros dalis, tiek jos nepriartinamas horizontas. Kita vertus, filosofija – kultūros reiškinių apmąstymas, t. y. kūrybos fenomenologija, leidžianti kultūrą traktuoti iš egzistencijos perspektyvos, veikiančios mūsų mintį. Filosofijos ir kultūros sąveika sukuria egzistencinės kūrybos erdvę, kurioje istoriškai skleidžiasi sampratos ir idėjos.

Šis numeris pratęsia temą „Lietuvos filosofija: praeitis ir dabartis“. Jis susideda iš trijų dalių, kuriose skirtingais aspektais nagrinėjama Lietuvos filosofijos ir kultūros sąveika. Pirmojoje *Filosofijos raida senajame Vilniaus universitete* kalbama apie dviejų filosofijos šakų – logikos ir poetikos – pradžią Lietuvoje. Antroji dalis *Kultūros sampratos tarpukario Lietuvoje* skirta tarpukario kultūros sampratomis, interpretuojamoms šiuolaikinės kultūros filosofijos kontekste. Trečiojoje dalyje *Filosofinė kultūros refleksija* apmąstomi šiuolaikinės kultūros fenomenai.

Autoriai analizuoja filosofijos raidą, neatsiejamą nuo kultūros sklaidos, atkreipdami dėmesį į kultūros sampratų kaitą. Pažymima, kad naujiems kultūros reiškiniams būtina nauja filosofinė refleksija. Numeryje kalbama apie M. Smigleckio, M. K. Sarbievijaus, J. Girniaus, V. Sezemano ir kitų iškilų Lietuvos filosofijos figūrų minties kelią.

TOMAS KAČERAUSKAS

Lithuanian philosophy and the development of culture

EDITORIAL

Philosophy and culture are inseparable parts of human creation. Philosophy as the axis of culture influences both spiritual and material creation. Herewith philosophy is always beyond culture, which has been directed by philosophy while formatting a certain life-art. Therefore philosophy is both part of culture and its unapproachable horizon. On the other hand, philosophy is a contemplation of cultural phenomena, i. e. phenomenology of creation; this presupposes that the interpretation of culture in existential perspective has influenced our thought. The interconnection between philosophy and culture supposes a space of existential creation, where the conceptions and ideas unfold historically.

This issue continues the topic “Lithuanian philosophy: the past and the present”. The issue consists of three chapters in which the interconnection of Lithuanian philosophy and culture in different aspects is analysed. The first chapter, *Development of philosophy in the old Vilnius University*, deals with the beginning of two philosophical branches – logic and poetics – in Lithuania. The second chapter, *The conceptions of culture in interwar Lithuania*, is devoted to the interwar cultural conceptions interpreted in the context of the contemporary philosophy of culture. The third chapter, *Philosophical reflection of culture*, presents the phenomena of contemporary culture in Lithuania.

The authors analyse the development of philosophy as inseparable from the spread of culture, paying attention to the change of cultural conceptions. They note that the new cultural phenomena need a new philosophical reflection. The issue deals with the way of thinking of M. Smiglecki, M. K. Sarbievius, J. Girnius, V. Sesemann and other prominent figures of Lithuanian philosophy.

TOMAS KAČERAUSKAS